

ატამი (Prunus Persica L)

წარმოშობა და გავრცელება

ატამის წარმოშობისა და დომესტიკაციის ცენტრი ჩრდილო-აღმოსავლეთი და ცენტრალური ჩინეთია, სადაც სამეცნიერო კვლევებით აღმოჩენილია ატამის კურკები, რომლებიც თარიღდება 6000 – 7000 წლით ჩვენს ერამდე. ჩინური ისტორიული წყაროების მიხედვით ამ ხილის დომესტიკაციისა და სასუფრედ მოხმარების მაგალითები დასტურდება ჯერ კიდევ 4000 წლის წინ. ევროპაში ატამი, ჯერ კიდევ ჩვენს წელთაღრიცხვამდე, რომაელებმა შეიტანეს ირანიდან.

კულტურული ჯიშები წარმოშობილია ატმის შემდეგი სახეობისგან (*Prunus persica* L., 2n = 16). ნ. რიაბოვა გამოყო ჩვეულებრივი ატმის ორი ქვესახეობა ვარდისებრყვავილიანი (sub sp. *rosiflorae* Riab) და ზარისებრ ყვავილიანი ატმები (subsp. *compamiliflorae* Riab). ასევე ატმის ცალკე სახესხვაობაა შეუბუსავი ატმები - ნექტარინები (*Prunus persica* var. *Nucipersica*).

ნექტარინი, (შეუბუსავი ატამი, ვაშლატამა), ფენოტიპურად ჩვეულებრივი ატმის მსგავსია. განსხვავდება მხოლოდ შებუსვის არარსებობით, რაც განპირობებულია გენომში (230 mb) კონკრეტული ოლიგოგენის არსებობით. ის, თავის მხრივ, განაპირობებს ნექტარინის დამახასიათებელ რბილობის კონსისტენციას და გემოს. ატმის ამ სახესხვაობამ, უძველესი წარსულის მიუხედავად, სამრეწველო მნიშვნელობა მოიპოვა მე-20 საუკუნის ოციან წლებში, როდესაც შეუბუსავი ატმების კვლევის სპეციალური პროგრამა დაიწყო აშშ-ში. კვლევის შედეგად მიღებული იქნა მსხვილნაყოფა ნექტარინის ჯიშები, რომლებიც დიდი პოპულარობით სარგებლობენ მსოფლიო ბაზარზე და დღესაც აქტიურად მიმდინარეობს მათი სელექცია.

ატმის ყველა ჯიშს, ნაყოფის შებუსვისა და რბილობის კურკისაგან მოცილების მიხედვით (პუატოს კლასიფიკაცია), ჰყოფენ შემდეგ ჯგუფად:

- 1 შებუსულნაყოფიანი სახლეჩი – ნამდვილი ატმები,
- 2 შებუსულნაყოფიანი სახრავი – პავიები,
- 3 ნექტარინები - შეუბუსავი სახლეჩი და შეუბუსავი სახრავი (აღრე გამოყოფილი ჯგუფი ბრუნინები) ატმები.

ატამი მსოფლიოში ყველაზე ფართოდ გავრცელებული კურკოვანი ხილია. მას აწარმოებენ მსოფლიოს როგორც სამხრეთ, ასევე ჩრდილოეთ ნახევარსფეროებში. წარმოების მოცულობით ატამი მე-10 ადგილზეა მსოფლიოში ხილის სხვა სახეობებს შორის. მისი წლიური გლობალური წარმოება 24,0 - 24,5 მილიონ ტონას შეადგენს, ხოლო ბალები გაშენებულია 1 700 000 ჰა-ზე (FAOStat, 2018).

ატმის კულტურის ყველაზე დიდი მწარმოებელი ქვეყანა (2018 წლის მონაცემებით) ჩინეთია - 14,2 მილიონი ტონა. მეორე ადგილზე ესპანეთი 1.7 მილიონ ტონა. შემდეგ - იტალია 1.4 მილიონი ტონა. მოსავლის მოცულობით გამოირჩევა საბერძნეთი, აშშ, თურქეთი (938 - 770 ათასი ტონა). დიდი რაოდენობით ატამი მოჰყავთ ასევე, ეგვიპტეში, ჩილეში ირანში (440 - 300 ათასი ტონა).

საქართველოში ატამი გავრცელებულია უძველესი დროიდან, რაც ისტორიული და ლიტერატურული წყაროებით და გენეტიკური რესურსების მრავალფეროვნებით დასტურდება. საქართველოში ატმის წარმოების მთავარი რეგიონებია: კახეთი და შიდა ქართლი. ატმის ბალების ძირითადი ფართობები გაშენებულია გურჯაანისა და თელავის მუნიციპალიტეტებში.

საქართველოში ატმის ბალების ფართობი შეადგენს 3 100 ჰა-ს (2004 წლის მონაცემი), ხოლო წარმოება მნიშვნელოვნად მერყეობს, წლების მიხედვით, 7 ათასი ტონიდან (2010 წ.) – 32 ათას (2017წ.) ტონამდე (GEOstat 2017).

კვებითი ღირებულება და გამოყენების მიმართულება

ატმის ნაყოფი გამოირჩევა თავისი კვებითი ღირებულებით. ნაყოფი მდიდარია ნახშირწყლებით, მინერალური ნივთიერებებით, ვიტამინებით, ანტიოქსიდანტებით, და მნიშვნელობა ენიჭება ნაყოფში ბეტა-კაროტინის, კალიუმისა და რკინის შემცველობას, რომლებიც ადამიანისთვის ადვილად შესათვისებელ ფორმებშია წარმოდგენილი. ატამი შეიცავს სასარგებლო პოლიფენოლებს და ანტიოქსიდანტებს - ქლოროგენის მჟავას, კატექინს, ეპიკატექინს, ლუტეინს, ზეტა-ქსანტინს, ბეტა-კრიპტოქსანტინს და სხვა ორგანული სახის ნივთიერებებს.

ძნელად თუ მოიძებნება, მეორე ისეთი კულტურა, რომელსაც ისეთი მრავალმხრივი გამოყენება ჰქონდეს, როგორც ატამს. სასიამოვნო არომატის, მაღალი კვებითი და დიეტური თვისებების და ნაყოფის მიმზიდველი შეხედულების გამო იგი ერთ-ერთი საუკეთესო სასუფრე დანიშნულების ხილია. ფართოდ გამოიყენება გადამამუშავებელი სახით. მისგან ამზადებენ კომპოტს, ჯემს, მურაბას, წვენს, ჩირს. ატმის თესლისგან მიღებული ზეთი წარმატებით ცვლის ნუშის ზეთს და სხვა. ატმის სამეურნეო ღირსებას ისიც შეადგენს, რომ სიმწიფის სხვადასხვა პერიოდის ჯიშების სიუხვის გამო მისი ნაყოფი ხანგრძლივი დროის განმავლობაში შეიძლება კონვეიერული წესით მივანოდოთ სამომხმარებლო ბაზარს და გადამამუშავებელ მრეწველობას.

გარემო ფაქტორების მიმართ დამოკიდებულება

ნიადაგი. ატამი ნიადაგების მიმართ არ არის ძალიან მომთხოვნი, თუმცა საუკეთესო პროდუქციას იძლევა კარგად დრენირებულ, მსუბუქ, ფხვიერ ღრმა ალუვიურ და კარბონატულ ნიადაგზე. ნიადაგის (pH) უნდა იყოს 6,0-7,0-ის ფარგლებში. ნიადაგის მიმართ მოთხოვნილება დამოკიდებულია საძირეების ადაპტაციის უნარზე. ჭარბტენიან ნიადაგებზე ატამის ჯიშებისთვის იყენებენ საძირეებს, რომლებიც უკეთესად იტანს გრუნტის წყლის სიახლოვეს და დროებით დაჭაობებას (ტყემალი და ტყემლის კლონები - Mir 29 C, MRS და სხვ.).

ტემპერატურული რეჟიმი. კონტინენტური ხეხილოვანი კულტურებიდან ატამს სითბოს და სავეგეტაციო პერიოდის ხანგრძლივობის მიმართ საკმაოდ დიდი მოთხოვნა აქვს. ნაყოფის ნორმალური მომწიფებისთვის საჭიროებს მინიმუმ 2500-2600⁰C აქტიურ ტემპერატურათა ჯამს (DD; $\Sigma > +5^{\circ}\text{C}$). ატმის ჯიშები ვეგეტაციას იწყებს 6-7⁰C. ყვავილობას - 10-11⁰C-ზე. ატამი საადრეო ყვავილობის გამო ხშირად ზიანდება გაზაფხულის წაყინვებით -4-5⁰C-ზე და უფრო ქვევით ტემპერატურების დროს ზიანდება ყვავილები, ხოლო ნასკვები ზიანდება უკვე -1-2⁰C-ზე ატამი უნდა გაშენდეს იმ რეგიონებში, სადაც ყინვები არ ეცემა -20-22⁰C ქვევით. ფესვთა სისტემა შეიძლება დაზიანდეს -12-14⁰C. ატმის ჯიშები ასევე მნიშვნელოვნად რეაგირებენ ზამთრის მოსვენების პერიოდის გაცივების (Chilling Unit) ტემპერატურებზე. საშუალოდ მათი მოთხოვნა გაცივების ტემპერატურაზე 30⁰ - 70⁰ გრადუსს შეადგენს.

ნალექები. ატამი წყალისადმი შედარებით ნაკლებმომთხოვნია. შედარებით გვალვაგამძლეა და ადვილად იტანს ხანმოკლე გვალვებს. მაგრამ ხარისხიანი

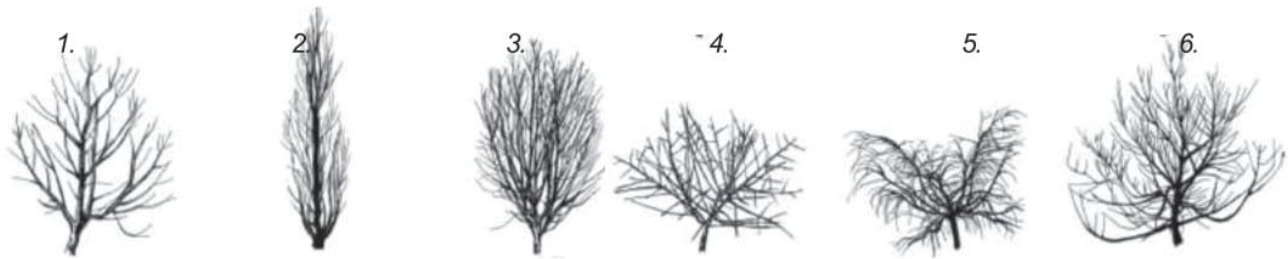
მოსავლის მისაღებად ატამის ჯიშები მოითხოვს წყლის საკმარის რაოდენობას.

მავნებელ-დაავადებები. ატამის კულტურას ყველაზე ხშირად აზიანებს შემდეგი მავნებლები: აღმოსავლური ნაყოფჭამია, ბუგრები, ტკიპები, ატმის დიდი ბუგრი, ატმის ჩრჩილი, ვაშლის ფოთოლხვევია, კალიფორნიის ფარიანა და სხვა. დაავადებებიდან - ატმის ფოთლის სიხუჭუჭე, ნაცარი, ფოთლების დაფაცხავება (კლასტეროსპოროზი), მონილიოზი, კურკოვანთა ნაადრევი ხმოზა (ვერტიცილიოზი) და სხვა. აღნიშნული მავნებლების და დაავადებების წინააღმდეგ იყენებენ მცენარეთა დაცვის ინტეგრირებულ მეთოდებს.

მორფოლოგიური ნიშნები

ხე. ატამი პატარა ან საშუალო ზომის 3-5 მ სიმაღლის ხე მცენარეა. ღერო - 30-40 სმ დიამეტრის. ფესვთა სისტემა მიწის ზედაპირთან ახლოს ვითარდება. ფესვების ძირითადი მასა განლაგებულია 20 – 50 სმ-ის სიღრმეზე.

ვარჯი. ბუნებრივ პირობებში შეიძლება იყოს სწორმდგომი, ნახევრად სწორმდგომი, გაშლილი, ჩამოშვებული, მტირალა, ჩახშირებული, ან საშუალოდ ჩახშირებული. ატამს საყვავილე კვირტების ჩასახვის და გამონასკვის უნარი მაღალი აქვს, რაც იწვევს ვარჯის ჩახშირებას, წლიური ნაზარდების შემცირებას და მცენარის ნაადრევ მოხერებას. ამიტომ ატამი საჭიროებს ყოველწლიურ დეტალურ სხვლას.

ატმის ხის ზრდის ხასიათი.

- 1. სტანდარტული; 2. სვეტისებური; 3. კომპაქტური; 4. უკუკონუსური/ზემოთ ამართული; 5. ჩამოშვებული/მტირალა; 6. ღია გაშლილი, BASSI, 2003-ის მიხედვით.

შტამბი. შტამბი შედარებით დაბალი. შტამბის ღეროს და ძირითადი ტოტების კანის ფერი მუქი ყავისფერია, უხეში, ქერცლოვანი.

ვეგეტატიური და სანაყოფე ტოტები. შემოსავი ტოტები სუსტი, საშუალო სისქის. კანი გლუვი. სხვადასხვა შეფერვის. მზინავი, მომწვანო ფერის - დაჩრდილულ მხარეს და მონითალო ფერის - მზის მხარეს. სანაყოფე ტოტები არის თაიგულის ტიპის ან შერეული ტიპის, რომელზეც წვერის კვირტი საზრდელია, გვერდებზე კი საზრდელი და სანაყოფე კვირტები აქვს განვითარებული, ან მოკლე (10სმ), რომელსაც წვერზე საზრდელი კვირტი აქვს, გვერდებზე კი სანაყოფე კვირტები. ატმის მოსავლის დიდი ნაწილი მიიღება შერეული სახის სანაყოფე ტოტებიდან.

მსხვილია, ოვალურ კონუსური, ან კვერცხისებრი ფორმის, რომლებიც ან მიკრულია ყლორტების მერქანზე, ან ოდნავ დაცილებული. საყვავილე კვირტში არის ერთი, ან ორი ყვავილი. საფოთლე და საყვავილე კვირტები მოთავსებულია ფოთლის ილღიაში უფრო ხშირად ჯგუფურად (2-3 ერთად), რომელთაგან შუა არის საფოთლე და გვერდითი საყვავილე.

ფოთოლი. ფოთოლი ერთეული, მორიგეობით განლაგებული, ფარ-თო, ან ვიწრო, ლანცეტისებური ფორმის. სიგრძე - 10-18 სმ, სიგა-ნე 2-5 სმ. წვერი სხვადასხვა ხარისხით აწეული. ფოთლის ზედა მხარე - მუქი მწვანე, გლუვი, ბზინავი, ან მქრქალი. ქვედა მხარე ღია ფერის. ფოთლის კიდე სხვადასხვა ხარისხით დაკბილული, ხერხკბილა, ან ორმაგხერხკბილა. ყუნწი მსხვილი და მოკლე (0.5-2სმ), 1-8 სანექტრე ჯირკვლით, ან უჯირკვლო. ჯირკვალი, თირკმლისებური, ოვალური და მომრგვალო ფორმის, რომლებიც განლაგებული არიან ფოთლის ფირფიტის ფუძის კიდეებში.

ყვავილი. ატმის ყვავილი მარტივი, ორსქესიანია, ანსხვავენ ვარდისებური და ზარისებური ფორმის ყვავილს. ყვავილები არის მსხვილი, საშუალო ან წვრილი. ყვავილსაჯდომი ძალიან მოკლე, მწვანე, შეუბუსავი. გვირგვინის ფურცლები ოვალური, კვერცხისებრი, ან მომრგვალო ფორმის. გვირგვინის ფურცლების ფერი მერყეობს თეთრიდან მუქ წითლამდე. მტვრიანები-20-30, ბუტკო არის მტვრიანების სიმადლეზე დაბალი, ტოლი ან ოდნავ მაღალი.

ხე, კვირტი, ყლორტი, ფოთოლი, ყვავილი, ნაყოფი

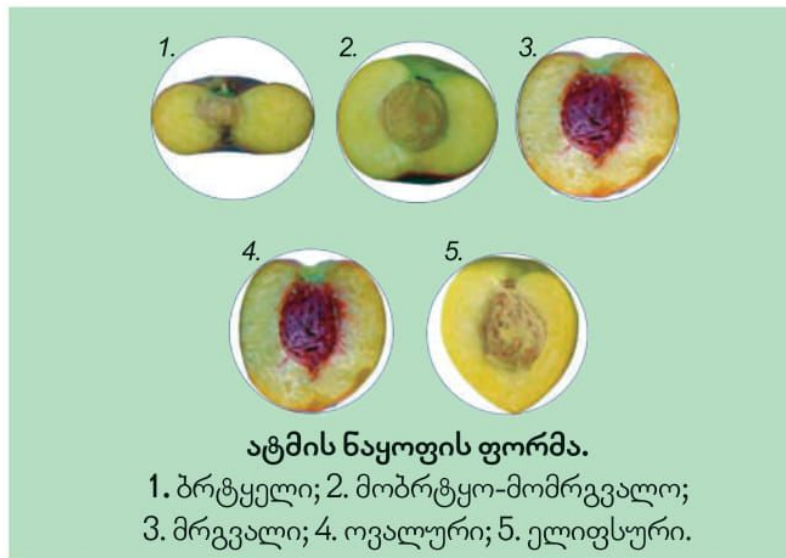
ნაყოფის სასაქონლო და კომოლოგიური ნიშნები

ნაყოფი მასის მიხედვით ატმის ჯიშები იყოფიან:

- მსხვილნაყოფა, რომლის ნაყოფის მასა შეადგენს 180 – 210 გ-ზე მეტს;
- საშუალო ნაყოფის მასა – 150-180 გ;
- საშუალოზე მსხვილი – 101 – 125 გ.

ნაყოფის ერთ-ერთ ძირითად დამახასიათებელ ნიშნად მისი ფორმა ითვლება. ნაყოფის ფორმის განსაზღვრისთვის იყენებენ ნაყოფის ფორმის ინდექსს. ნაყოფის ფორმის ინდექსი განისაზღვრება ნაყოფის სიმადლის (H) ნაყოფის

დიამეტრთან (D) შეფარდებით. ატმის ნაყოფები არის მომრგვალო (ინდექსი 0,95-1,05); ოვალური(ინდექსი 1,1 ან მეტი); მობრტყო-მომრგვალო (ინდექსი 0,7-0,9-მდე); ბრტყელი (ინდექსი 0,7-ზე ნაკლები).

ნაყოფის კანი, მისი სისქე და ფერი ერთ-ერთი ძირითადი პომოლოგიური ნიშანია. იგი დამოკიდებულია გარემო პირობების კომპლექსზე, მცენარის კვების რეჟიმზე, ასაკზე, აგროტექნიკურ ღონისძიებებზე და სხვ.

შეფერვა ნაყოფს ხდის მიმზიდველს და ითვლება ჯიშის ძვირფას სამეურნეო ნიშნად. კანის ფერი შეიძლება იყოს მოყვითალო, ყვითელი, მოვარდისფრო-ყვითელი, თეთრი, ვარდისფერი, მომწვანო-თეთრი, მუქიწითელი, კრემისფერი, ნარინჯისფერი. კანი განსხვავდება სისქით და სიმკვრივით, შებუსულობის ხარისხით (ხავერდოვანი, ძლიერ შებუსული, შეუბუსავი). შეიძლება იყოს, აგრეთვე უხეში, ნაზი, ელასტიური, ნაზი.

ჯიშის იდენტიფიკაციისთვის ნიშანდობლივი პომოლოგიური ნიშანია ნაყოფის რბილობის მახასიათებლები. ნაყოფის რბილობის აღწერის დროს მხედველობაში მიიღება რბილობის ფერი (თეთრი, მწვანე, ყვითელი, მომწვანო-მოყვითალო, ვარდისფერი) სიმკვრივე (ძალიან ნაზი, საშუალო სიმკვრივის, ძალიან მკვრივი ხორციანი), კონსისტენცია (მდნარი, რბილი, მკვრივი), წვნიანობა და გემო. ნაყოფის საგემოვნო თვისებებს მნიშვნელოვნად

განსაზღვრავს შაქარ-მჟავების შეფარდება, არომატული და ფენოლური ნივთიერებების შემცველობა. საგემოვნო თვისებებით ჯიშები არის ძალიან ტკბილი, ტკბილი, მოტკბო-მომჟავო, მომჟავო-მოტკბო. საგემოვნო თვისებას არომატის გამობატულებასაც უმატებენ. საგემოვნო თვისების მიხედვით ჯიშები დაჯგუფებულია სასუფრე (კარგი გემური თვისებების) და გადასამუშავებელი დანიშნულების მიხედვით.

კურკის სიდიდე, ფორმა და შეფერვა ჯიშის მნიშვნელოვანი მორფოლოგიური მაჩვენებლებია. კურკა ფორმის მიხედვით შეიძლება იყოს მომრგვალო, ოვალური, წაგრძელებული. კურკის ზედაპირი შეიძლება იყოს სხვადასხვა სილრმის დანაოჭებული. შეფერვის მიხედვით გვხვდება ღია ყავისფერი, ყავისფერი, მუქი ყავისფერი. სიდიდის მიხედვით - პატარა, საშუალო, მსხვილი და ძალზე მსხვილი.

აგრეთვე მნიშვნელოვანია კურკის ნაყოფის რბილობისაგან მოცილების უნარი - აღნიშნული მაჩვენებლის მიხედვით ასხვავებენ საპობ და სახრავ ჯიშებს. კურკის ფორმა ხშირად კორელაციურ დამოკიდებულებაშია ნაყოფის ფორმასთან. ნაყოფის ყუნწი, ჯიშის ასევე მნიშვნელოვანი დამახასიათებელი ნიშანია. ჯიშის აღწერისთვის ასევე მიმართავენ ფოთლის ყუნწის სიგრძეს, სიგანეს და შეფერილობას. ატმის ფოთლის ყუნწი სიგრძის მიხედვით შეიძლება იყოს 2,5-5.0-სმ-მდე.

ბიოლოგიური თავისებურებები

ზრდა და მსხმოიარობა. ატმის პროდუქტიული პერიოდი გრძელდება 15-20 წელი. ნარგაობის საექსპლოატაციო ხანგრძლივობა 10-15 წელია. ნაკლებად ახასიათებს პერიოდული მსხმოიარობა (მენლეობა). ხე მსხმოიარობაში შედის ადრე ან ძალიან ადრე (მე-2-3 წელს), ისხამს უხვად. მსხმოიარობს ძლიერ ერთწლიან ნაზარდებზე და ნაწილობრივ სანაყოფე თაიგულებზე. ატამს მოსვენების მოკლე პერიოდი

აქვს და მისი გენერაციული კვირტები სწრაფად გადიან განვითარების ციკლს. ამის გამო კვირტები ხშირად ზიანდება ზამთრის დაბალი ტემპერატურის და გაზაფხულის წაყინვებისაგან.

ატმის მოსავალი დამოკიდებულია წინა წლის ნაზარდის სიგრძეზე. მოკლე სანაყოფე ტოტები და თაიგულები ხშირად პირველი მსხმოიარობის შემდეგ იღუპებიან, ამიტომ ჩონჩხის და ნახევრად ჩონჩხის ტოტები შიგნიდან შიშვლდება და მსხმოიარობა ინაცვლებს პერიფერისკენ. კვირტების გაღვიძებისა და ყლორტების წარმოქმნის მაღალი უნარი განაპირობებს ახალგაზრდა ასაკში ატმის ვარჯის ჩახშირებას და განათების პირობების გაუარესებას, რაც უნდა გამოსწორდეს გასხვლით. ამ ბიოლოგიური თავისებურებიდან გამომდინარე მოითხოვს ინტენსიურ გასხვლას.

დამტვერვა. ჯიშების უმეტესობა თვითფერტილია. ყვავილობის ხანგრძლივობა მერყეობს ჯიშების შესაბამისად და გრძელდება 6-15 დღე. მაღალი მოსავლის მისაღებად, სასურველია შეირჩეს ოპტიმალური დამამტვერიანებელი ჯიშები, რომელთა ყვავილობის პერიოდი ემთხვევა ერთამანეთს.

სიმწიფის პერიოდი და მოსავალი. სიმწიფის პერიოდის მიხედვით გამოიყოფა ჯიშები ძალიან საადრეო, საადრეო, საშუალო-საადრეო, საშუალო, საშუალო საგვიანო და საგვიანო სიმწიფის პერიოდის. საშუალო მოსავლიანობა სტანდარტულ ბაღებში შეადგენს 20-25 ტ/ჰა-ზე, თუმცა ინტენსიურ ბაღებში მათი მოსავლიანობა შეიძლება აღწევდეს 30 – 40 ტ/ჰა-ს. ნექტარინების მოსავლიანობა ჩვეულებრივ 15-20 %-ით ნაკლებია.

ამბრა (Ambra)

წარმოშობა: იტალიური სელექციის ჯიშია CPRV - სასელექციო პროგრამიდან. მიკუთვნება ნექტარინის ჯგუფს.

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ს. ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე ძლიერი ზრდის. ფართე გადაშლილი ვარჯით. ტოტები ძლიერი, ნახევრად ვერტიკალური და ვერტიკალური მიმართულების. **ყლორტები** საშუალო სიგრძის, მოკლე მუხლთშორისებით, რომლებზეც ჯგუფურად არის განლაგებული ვარდისებური ტიპის დიდ ყვავილები, მოვადისფრო, დიდი ელიფსური ფორმის ფურცლებით. **ფოთოლი** დიდი ზომის, ლანცეტისებური. ფირფიტას წვერი უკან გადახრილია. ყუნწი საშუალო სიგრძის.

ნაყოფის ანომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალო ზომის (მასა 145-165 გ). მომრგვალო ფორმის (6.37 X 6.28 სმ). ოდნავ ასიმეტრიული. ძაბრი (ყუნწის ღრუ) ღრმა, განიერი. კანი საშუალო სისქის, ყვითელი ფერის. მთელ ზედაპირს ფარავს წითელი ფერის მფარავი ფერი. რბილობი ყვითელი, მკვრივი, წვნიანი. კურკა პატარა ზომის (მასა 6.1 – 6.3 გ). ოვალური ფორმის, ღია ყავისფერი, საშუალო ღრმულებით, რბილობს სანახევროდ შორდება. ნაყოფი საკმაოდ კარგი გემოსი, მომჟავო-ტკბილი, არომატული. სადეგუსტაციო შეფასება 4.5 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური შედგენილობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 10.3-11.0% (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 0.82-0.94%.

ბიოლოგიური და სამეურნეო თავისებურებები:

ზრდა და მსხმოიარობა. ჯიში ხასიათდება კარგი ზრდით და საკმაოდ კარგი განტოტვის უნარით. მსხმოიარობს შერეული ტიპის სანაყოფე ტოტებზე. მსხმოირობაში შედის დარგვიდან მე-3 წელს (საძირე GF667). მოსავლიანობა საშუალო და არარეგულარული, კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 24-32კგ/ხე.

დამტვერვა. საადრეო პერიოდის მოყვავილე თვითფერტილი ჯიშია. ყვავილობს აპრილის პირველ დეკადაში. (საკონტროლო ჯიშ სტარკ რედ გოლდთან შედარებით 3-4 დღით ადრე) ყვავილობის პერიოდი საშუალოა (8-10 დღე ს. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში).

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ. სოკოვანი დაავადებების მიმართ ჯიში არის საშუალო მიმდებარე. ზიანდება ნაცრით.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები. საშუალო სიმწიფის პერიოდის ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება ივლისის შუა რიცხვებში (ს.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში, საკონტროლო ჯიშ სტარკ რედ გოლდთან შედარებით 25-30 დღით ადრე) ნაყოფები ხასიათდება მაღალი ტრანსპორტაბელობის საშუალო უნარით, სამაცივრე პირობებში ინახება 2-3 კვირა. გამოიყენება ნედლად და გადამუშავების მიზნით.

ჯიშის დადებითი თვისებები. საშუალო სიმწიფის პერიოდის, კარგი საგემოვნო თვისებები მქონე ჯიშია.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები. ჯიში საშუალოდ რეზისტენტულია სოკოვანი დაავადებების მიმართ. არარეგულარი საშუალო მოსავლიანობა და შენახვის ხანმოკლე პერიოდი.

ზოგადი შეფასება. ჯიში განკუთვნილია სამოყვარულო მეზღეობისთვის.

ბიგ ტოპი (Big Top)

წარმოშობა: ამერიკული სელექციის ჯიშია (აშშ, კალიფორნია). გამოყვანილია ფ. ზაიგერის სასელექციო პროგრამის (Zaiger F.) მიერ 2000-იან წლებში. ნექტარინის ჯგუფის მაღალხარისხოვანი ჯიშია.

სინონიმი: ძაიტაბო.

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ს. ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე საშუალო ზრდის. ოდნავ გადაშლილი ვარჯით. ყლორტები საშუალო სისქის, ზემო მიმართული. საყვავილე კვირტები განლაგებულია საშუალო სიხშირით ერთეულად ან ჯგუფურად. ყვავილი ვარდისებური, დიდი ზომის, ფართე ელიფსური ფორმის, ვარდისფერი, გამოკვეთილი გვირგვინის ფურცლებით. ფოთოლი საშუალო ან დიდი ზომის, ლანცეტისებური. ფირფიტას წვერი უკან გადახრილია. ყუნწი საშუალო სიგრძის.

ნაყოფის კომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალოზე მსხვილია (მასა 175-192 გ). მომრგვალო-ოვალური ფორმის (7.1X6.6 სმ). ოდნავ ასიმეტრიული. ძაბრი (ყუნწის ღრუ) ღრმა, ფართე. კანი საშუალო სისქის, ყვითელი ფერის. მთელ ზედაპირს ფარავს ბრწყინავი, მკვეთრი ინტენსიური წითელი ფერის მფარავი ფერი, რომელსაც სრულ სიმწიფეში დაკრავს იისფერი. რბილობი ღია ყვითელი, მკვრივი, ნენიანი, ხრაშუნა. კურკა საშუალო ან საშუალოზე დიდი ზომის (მასა 8.7 - 9.0 გ). ოვალური ფორმის, ყავისფერი, პატარა ღრმულებით, რბილობს თავისუფლად შორდება. ნაყოფი საუკეთესო საგემოვნო თვისებების, ტკბილი, ოდნავ მომჟავო გემოსი. სადეგუსტაციო შეფასება 4.9 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური

უდგენილობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 13.1 - 13.8 % (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 0.42-0.48%.

ბიოლოგიური და სამეურნეო თავისებურებები:

ზრდა და მსხმოიარობა.

ჯიში ხასიათდება კარგი ზრდით და საკმაოდ კარგი განტოტვის უნარით. მსხმოიარობს თაიგულებზე და ერთწლიან ნაზარდებზე. მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან მე-2-3 წელს (საძირე - GF 667). მოსავლიანობა სტაბილური და საშუალოზე მაღალი. კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 37 – 42 კგ/ხე.

დამტვერვა. საშუალო პერიოდის მოყვავილე თვითფერტილი ჯიშია. ყვავილობს აპრილის პირველ დეკადაში. ყვავილობის პერიოდი ხანგრძლივი (8-10 დღე ს. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში).

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ. სოკოვანი დაავადებების მიმართ ჯიში არის საშუალო მიმღებიანი.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები. საადრეო-საშუალო სიმწიფის პერიოდის ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება ივლისის ბოლოს - აგვისტოს დასაწყისში (ს.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში). ახასიათებს ხეზე ხანგრძლივად გაჩერების უნარი დარბილების გარეშე, ნაყოფები ხასიათდება მაღალი ტრანსპორტაბელობის უნარით, სამაცივრე პირობებში ინახება 1-2 თვის განმავლობაში. გამოიყენება როგორც სასუფრედ ასევე ტექნიკური დანიშნულებით.

ჯიშის დადებითი თვისებები. ჯიში ხასიათდება რეგულარული მსხმოიარობით, ტრანსპორტაბელობით, საუკეთესო საგემოვნო თვისებებით.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები. ჯიში საშუალოდ რეზისტენტულია სოკოვანი დაავადებების მიმართ. ზოგჯერ ივითარებს ბადეს.

ზოგადი შეფასება. ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია გავრცელდეს აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონში.

ელეგანტ ლეიდი (Elegant Lady)

ნარმოშობა: ამერიკულ სელექციის ჯიშია (აშშ). გამოყვანილია ჯ. მერილის (Merril G.) მიერ ჯიშების (Early O'Henry X July Lady) ჰიბრიდიზაციით.

სინონიმები: Merdame ან Dama Del Mar.

ბავრცელეობა: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ს. ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე საშუალო ზრდის. ვარჯი მომრგვალო, გადაშლილი ფორმის. ყლორტები საშუალო სისქის, რომლებზეც საყვავილე კვირტები განლაგებულია საშუალო სიხშირით. საყვავილე კვირტები ცალკეული. ყვავილი ზარისებური, აგურისფერი, ელიფსური ფორმის გვირგვინის ფურცლებით. ფოთოლი ლანცეტისებური საშუალო სიდიდის. თირკმლის ფორმის ჯირკვლებით, ფირფიტის წვერი ვიწრო, უკან გადახრილი. ყუნწი საშუალო სიგრძის.

ნაყოფის კომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალოზე მსხვილია (მასა 168 - 184 გ). მომრგვალო, ფორმის (6.86X6.60სმ). მკაფიოდ გამოხატული ლარით, სიმეტრიული. ძაბრი (ყუნწის ღრუ) საშუალო სიღრმის, ფართე. კანი საშუალო სისქის, ძირითადი შეფერვა - ყვითელი, რომელიც დაფარულია წითელი ფერის მფარავი შეფერვით, რომელიც ნაყოფის მთელი ზედაპირის 75-85% ფარავს. შებუსვა საშუალო. რბილობი ყვითელია, წვნიანი, ხრაშუნა. კურკა საშუალო ზომის (მასა 10.4 - 10.6 გ). ოვალური ფორმის, მუქი ყავისფერი დიდი ლარებით რბილობს თავისუფლად შორდება. რბილობს კურკასთან აქვს მონითალო შეფერვა.

ნაყოფი საშუალოდ არომატული, დაბალანსებული შაქარ-მჟავით. საკმაოდ გემრიელი. სადეგუსტაციო შეფასება 4.7 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური

უაღბანილოვა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 13.0 - 14.2% (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 0.62-0.71 %.

ბიოლოგიური და სამეურნეო თავისებურებები:

ზრდა და მსხმოიარობა. ჯიში ხასიათდება ვარჯის კარგი განტოტვით. მსხმოიარობს სანაყოფე თაიგულებზე. მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან მე-2-3 ნელს (საძირე-GF 667). მოსავლიანობა საშუალო ან საშუალოზე მაღალი. კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 32 – 40კგ/ხე.

დამტვერვა. თვითფერტილი ჯიშია, საშუალო პერიოდის მოყვავილე. ყვავილობს აპრილის პირველ დეკადაში (საკონტროლო ჯიშ ოჰენრის პარალელურად) ყვავილობის პერიოდი ხანგრძლივი (10-12 დღე ს. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში).

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ. სოკოვანი დაავადებების მიმართ ჯიში არის საშუალო მიმდებარე.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები. საშუალო-საგვიანო სიმწიფის პერიოდის ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება აგვისტოს შუა რიცხვებში (ს.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში, საკონტროლო ჯიშ ო ჰენრისთან შედარებით 15 -20 დღით ადრე). ნაყოფები მაგრად არის ხეზე მიმაგრებული და დამწიფების შემდეგარ ხიდან არ ცვივა. აგრეთვე ნაყოფები ხასიათდება მაღალი ტრანსპორტაბელობის უნარით.

სამაცივრე პირობებში კარგად ინახება (3-4 თვე). ძირითადად გამოიყენება სასუფრედ.

ჯიშის დადებითი თვისებები. ჯიშს ახასიათებს რეგულარული მსხმოიარობა. კარგი სადესერტო მიმართულების ხილია მაღალი ტრანსპორტაბელობის უნარით.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები. საშუალო, შედარებით არარეგულარული მოსავლიანობა.

ზოგადი შეფასება. ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია შეზღუდულად გავრცელდეს აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში როგორც ატმის მაღალი საგემოვნო თვისებების და მაღალი ტრანსპორტაბელობის მქონე ჯიში.

კალდეზი 2000 (Caldesi 2000)

წარმოშობა: იტალიური სელექციის ჯიშია ა. კალდეზის სასელექციო პროგრამიდან მიღებულია 1990 -იან წლებში მიკუთვნება ნექტარინის ჯგუფს.

სინონიმები: იტალიური ვაშლატამა (კახეთის რეგიონში)

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2000-იანი წლებიდან სპონტანურად და გავრცელდა გურჯაანის მუნიციპალიტეტში იტალიური ვაშლატამას სახელწოდებით. ოფიციალური დასახელების ქვეშ ინტროდუცირებულია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ს. ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე საშუალო ან საშუალოზე ძლიერი ზრდის, გადაშლილი ვარჯით. ტოტები ვერტიკალური ნახევრად ვერტიკალური მიმართულების. **ყლორტები** საშუალო სიგრძის, რომლებზეც ჯგუფურად, მჭიდროდ არის განლაგებული ყვავილები. ყვავილები ზარისებური ტიპის. მუქი იისფერი ელიფსური ფორმის ფურცლებით. **ფოთოლი** საშუალო ზომის, ფართე ლანცეტისებური. ფირფიტას წვერი უკან გადახრილია. ყუნწი მსხვილი საშუალო სიგრძის.

ნაყოფის მორფოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალოზე მსხვილი, (მასა 180- 205გ). მრგვალი ფორმის (70.2 X 69.5სმ). ძაბრი (ყუნწის ღრუ) ღრმა, განიერი. კანი საშუალო სისქის, ძირითადი შეფერვა - ყვითელი. თითქმის მთელ ზედაპირს ფარავს მოვარდისფრო-წითელი ფერის მფარავი ფერი. რბილობი თეთრი, საშუალო სიმკვრივის, წვნიანი. კურკა საშუალო ზომის (მასა 6.8 - 7.5 გ). ოვალური ფორმის, ღია ყავისფერი, საშუალო ღრმულებით, რბილობს სანახევროდ სცილდება შორდება. გემო საკმაოდ კარგი ჰარმონიული გემოსი, მომჟავო, არომატული. სადეგუსტაციო შეფასება 4.8 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური

უაღებელი მოცულობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 11.2 - 12.3% (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 0.78-0.85 %.

ბიოლოგიური და სამეურნეო თავისებურებები:

ზრდა და მსხმოიარობა. ჯიში ხასიათდება საშუალო განტოტვით და შედარებით ჩახშირებული ვარჯით. მსხმოიარობს სანაყოფე თაიგულებზე და ერთწლიან ტოტებზე. მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან მე-2-3 წელს (საძირე - GF 667). მოსავლიანობა სტაბილური და მაღალი. კვლევის სედეგად დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 42 – 46 კგ/ხე.

დამტკერვა. საშუალო პერიოდის მოყვავილე თვითფერტილი ჯიშია. ყვავილობას იწყებს მარტის ბოლოს-აპრილის დასაწყისში (ს.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში, საკონტროლო ჯიშ სტარკ რედ გოლდთან შედარებით 2-3 დღით ადრე) ყვავილობის პერიოდი 9-11 დღე.

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ. სოკოვანი დაავადებების მიმართ ჯიში საკმაოდ გამძლეა.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები. საადრე სიმწიფის პერიოდის ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება ივლისის მეორე დეკადაში (ს.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში, საკონტროლო ჯიშ სტარკ რედ გოლდთან შედარებით 20-25 დღით ადრე) ნაყოფების შენახვისუნარიანობა საშუალო. ტრანსპორტაბელობის უნარი - მაღალი. გამოიყენება როგორც სადესერტო ხილი და ნედლეული გადასამუშავებლად.

ჯიშის დადებითი თვისებები. მაღალმოსავლიანი, საადრეო სიმწიფის პერიოდის, კარგი საგემოვნო თვისებების მქონე ჯიშია.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები. ჯიში ტრანსპორტაბელობის და შენახვის ხანმოკლე პერიოდი. ზოგჯერ ხასიათდება არაერთგვაროვანი ნაყოფებით.

ზოგადი შეფასება. ჯიშს ეძლევა რეკომენდაცია გავრცელდეს აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში.

მაქსი 7 (Max 7)

წარმოშობა: იტალიური ჯიშია, CPRV -ის სასელექციო პროგრამიდან, მიკუთვნება ნექტარინის ჯგუფს.

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ს. ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე საშუალოზე ძლიერი ზრდის ფართო გადაშლილი ვარჯით. ტოტები ნახევრად ვერტიკალური მიმართულების. ყლორტები საშუალო სიგრძის, მოკლე მუხლთშორისებით, რომლებზეც ჯგუფურად არის განლაგებული ვარდისებური ტიპის ყვავილები. ყვავილი ვარდისფერი, საშუალო სიდიდის, ელიფსური ფორმის ფურცლებით. ფოთოლი დიდი, ვიწრო ლანცეტისებური. ყუნწი საშუალო სიგრძის.

ნაყოფის კომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალო ან საშუალოზე მსხვილი (მასა 175 -195გ). მომრგვალო ელიფსური (70.8 X 65.2 მმ). ფორმის ძაბრი (ყუნწის ღრუ) ღია, საშუალო, კანი საშუალო სისქის, ყვითელი, მკვეთრი წითელი ფერის შეფერვით. რბილობი ყვითელი, მკვრივი, ხრაშუნა. კურკა დიდი ზომის (მასა 8.5- 8.7 გ). ოვალური ფორმის, მუქი ყავისფერი, მკვეთრი, გამოკვეთილი ღრმულებით, თავისუფალი. ნაყოფი კარგად დაბალანსებული გემოსი, მოტკბო-მომჟავო, ოდნავი არომატით. სადეგუსტაციო შეფასება 4.7 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური შედგენილობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 14.2 - 15.5% (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 0.47-0.51%.

ბიოლოგიური და სამეურნეო თავისებურებები:

ზრდა და მსხმოიარობა. ჯიში ხასიათდება საშუალოზე ძლიერი ზრდით. მსხმოიარობს შერეული ტიპის სანაყოფე ტოტებზე. მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან მე-2-3 წელს (საძირე - GF667). მოსავლიანობა სტაბილური და მაღალი. კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 32-38 კგ/ხე.

დამტვერვა. საშუალო პერიოდის მოყვავილე თვითფერტილი ჯიშია. ყვავილობს აპრილის დასაწყისში (საკონტროლო ჯიშ სტარკ რედ გოლდთან შედარებით 3 დღით გვიან) ყვავილობის პერიოდი საშუალო (8-10 დღე ს. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში).

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ. სოკოვანი დაავადებების მიმართ ჯიში არის საშუალო მიმღებიანი. საშუალოდ მიმღებიანია მონილიოზის მიმართ.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები. საგვიანო სიმწიფის პერიოდის ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება სექტემბრის მეორე -მესამე დეკადაში (ს.ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში, საკონტროლო ჯიშ ბიგ სტარკ რედ გოლდთან შედარებით 40 დღით გვიან). ნაყოფები ხასიათდება მაღალი ტრანსპორტაბელობის უნარით, სამაცივრე პირობებში ინახება (1-2-თვე). მოიხმარება ნედლად, გამოსადეგია კომპოტების დასამზადებლად.

ჯიშის დადებითი თვისებები. საგვიანო სიმწიფის პერიოდის, კარგი საგემოვნო თვისებები მქონე ჯიშია.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები. ჯიში საშუალოდ რეზისტენტულია სოკოვანი დაავადებების მიმართ. ზოგჯერ არარეგულარული მოსავლიანობა და არაერთგვაროვანი ნაყოფები.

ზოგადი შეფასება. ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია გავრცელდეს აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში.

მორსიანი 90 (Morsiani 90)

წარმოშობა: იტალიური ჯიშია, პიერ ლუიჯი მორსიანის სასელექციო პროგრამიდან, მიღებულია 1990-იან წლებში. მიეკუთვნება მაღალხარისხიანი ნექტარინების ჯგუფს.

გავრცელება: საქართველოში შემოტანილია 2010 წელს ვაზისა და ხეხილის სარგავი მასალის წარმოების ეროვნული ცენტრის (2014 წლიდან სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ს. ჯილაურას ექსპერიმენტული ბაზა) მიერ.

მორფოლოგიური დახასიათება: ხე საშუალო ან საშუალოზე ძლიერი ზრდის. საშუალო ზომის ვარჯით. ყლორტები გრძელი, საშუალო სიგრძის მუხლთმორისებით. ყვავილი - ვარდისებური ტიპის, ღია ვარდისფერი საშუალო ელიფსური ფორმის ფურცლებით. საყვავილე კვირტები - უპირატესად შერეული კვირტების სახით არის წარმოდგენილი. ფოთლი ინტენსიური მწვანე ფერის დიდი ზომის, ფართე ლანცეტისებური. ფირფიტას წვერი უკან გადახრილია. ყუნწი სქელი საშუალო სიგრძის.

ნაყოფის კომოლოგიური ნიშნები: ნაყოფი საშუალოზე მსხვილია, ნექტარინების ჯგუფის სკალით (მასა 185 - 205 გ). მრგვალი ფორმის (76.2X74.8 მმ). ოდნავ ასიმეტრიული. ძაბრი (ყუნწის ღრუ) ღრმა, ღია, საკმაოდ განიერი. კანი საშუალო სისქის, ძირითადი ფერი - ყვითელი. მთელი ზედაპირის 70 - 80%, ზოგჯერ მეტიც, დაფარულია მუქი წითელი ფერის მფარავი შეფერვით. რბილობი ყვითელი, მკვრივი, წვნიანი. კურკა დიდი ზომის (მასა 8.2 - 8.4 გ). ოვალური ფორმის, ღია ყავისფერი, მკვეთრი ღარებით. თავისუფალი. ნაყოფი მაღალი საგემოვნო თვისებების, ტკბილი, საშუალოდ არომატული. სადეგუსტაციო შეფასება 4.7 ბალი (5-ბალიანი სისტემით).

მარტივი ბიოქიმიური

უდგენილობა: ხსნადი მშრალი ნივთიერება - 12.6 - 13.4% (Brix); ტიტრული მჟავიანობა - 0.42-0.53%.

ბიოლოგიური და სამეურნეო თავისებურებები:

ზრდა და მსხმოიარობა. ჯიში ხასიათდება საკმაოდ კარგი განტოტვის უნარით. მსხმოიარობაში შედის დარგვიდან მე-2-3 წელს (საძირე - GF 667). მოსავლიანობა სტაბილური და საშუალოზე მაღალი კვლევის მიხედვით დადგენილია, რომ საშუალო მოსავალი შეადგენს 30-36 კგ/ხე.

დამტკერვა. საშუალო-საგვიანო პერიოდის მოყვავილე თვითფერტილი ჯიშია. ყვავილობას იწყებს მარტის ბოლოს - აპრილის დასაწყისში (საკონტროლო ჯიშ სტარკ რედ გოლდი 2 დლით გვიან) ყვავილობის პერიოდი საშუალო (8-10 დღე ს. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში).

გამძლეობა მავნებელ-დაავადებების მიმართ. სოკოვანი დაავადებების მიმართ ჯიში არის საშუალო მიმღებიანი.

სიმწიფის პერიოდი და შენახვის თავისებურებები. საგვიანო სიმწიფის პერიოდის ჯიშია. ნაყოფი მწიფდება სექტემბრის მეორე დეკადაში (ს. ჯილაურას (მცხეთა) პირობებში, საკონტროლო ჯიშ სტარკ რედ გოლდთან შედარებით 30 დლით გვიან) ნაყოფები ხასიათდება მაღალი ტრანსპორტაბელობის უნარით, სამაცივრე პირობებში ინახება 1 თვემდე. გამოიყენება როგორც სადესერტო ხილი და ნედლეული გადასამუშავებლად.

ჯიშის დადებითი თვისებები. საგვიანო სიმწიფის პერიოდის, მაღალი საგემოვნო თვისებები მქონე ჯიშია.

ჯიშის უარყოფითი თვისებები. ჯიში მიმღებიანია კლასტეროსპოროზისა და ნაცრის მიმართ.

ზოგადი შეფასება. ჯიშს შეიძლება მიეცეს რეკომენდაცია გავრცელდეს შეზღუდულად აღმოსავლეთ საქართველოს რეგიონებში, როგორც საგვიანო სიმწიფის ნექტარინის ჯიში.